

GAUTENG PROVINCE
EDUCATION
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

GAUTENGSE DEPARTEMENT VAN ONDERWYS
PROVINSIALE EKSAMEN
NOVEMBER 2016
GRAAD 11

REKENINGKUNDE
MEMORANDUM

VRAAG	PUNTE
1	50
2	45
3	35
4	40
5	80
6	50
TOTAAL	300

14 bladsye

**GAUTENGSE DEPARTEMENT VAN ONDERWYS
PROVINSIALE EKSAMEN**

REKENINGKUNDE

MEMORANDUM

VRAAG 1

1.1	
A	Oortrokke bankrekening
B	Stoporder
C	Kontant- en kontantekwivalente
D	Bedryfslaste
E	Rente op oortrokke rekening

5

1.2.1 Bank			
Saldo	✓✓40 300	Totale betalings	21 480
Totale ontvangste	29 120	Herstelwerk ✓	✓600
Krediteurekontrole ✓	✓2 000	Debiteurekontrole ✓	✓1 500
Herstelwerk ✓	✓600	Onttrekkings ✓	✓1 800
Skryfbehoeftes ✓	✓500	Bankkoste ✓	✓628
Kapitaal ✓	✓18 000	Rente op oortrokke rekening ✓	✓520
Huurinkomste ✓	✓6 800	Versekering ✓	✓4 000
		Saldo	☑66 792
	97 320		97 320
Saldo	66 792		

25

1.2.2 Bankversoeningstaat op 31 Augustus 2016		Debiet	Krediet
Kt Saldo volgens bankstaat			☑42 892
Kt Uistaande deposito			✓23 500
Kt Uitstaande deposito			✓17 400
Dr Uitstaande tjeks:	722	✓1 000	
	754	✓3 000	
	757	✓5 200	
	761	✓6 000	
	763 [10 Sep 2016]	✓1 200	
	764	✓600	
Dt Saldo volgens bankrekening		☑66 792	
		83 792	83 792

10

1.2.3	Verduidelik kortliks hoekom 'n bankversoeningstaat opgestel moet word.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dit is 'n vorm van interne beheer✓om te verseker dat alle transaksies korrek is in die boeke van die onderneming en die bank.✓ ▪ Voorkom diefstal en bedrog

2

1.2.4	Bereken die Krediteure kontrole bedrag.
	$57\ 680 + 2\ 000✓ + 1\ 000✓ + 1\ 200✓ = 61\ 880✓$

4

1.2.5	Noem TWEE probleme aangaande die interne beheer van kontant in hierdie onderneming.
	<p>Enige 2 ✓✓ ✓✓</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Swak interne beheer oor kontant, die kontant word nie op 'n daaglikse basis gedeponeer nie. ▪ Die deposito van R23 500 is nog steeds uitstaande. ▪ Die rekeningkundige maak foute in die boeke as hy die transaksies opskryf.

4

50

VRAAG 2

2.1	Verduidelik wat die doel van 'n bateregister is. Noem TWEE punte.
	<p>Enige 2 ✓✓ ✓✓</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dit is 'n register van al die bates in die onderneming en kan gebruik word om die fisiese bates te verifieer. ▪ Dis 'n vorm van interne beheer wat help om te verseker dat vaste bates nie wegraak nie.

4

2.2

Berekening vir verkoop van drukker				
Datum	Besonderhede	Kosprys	Opgehoopte waardevermindering	Drawaarde
28/2/2013	Waardevermindering	50 000	✓✓7 500	
28/2/2014	Waardevermindering		✓✓8 500	
31/8/2015	Waardevermindering		✓✓3 400	
		50 000	19 400	✓ ☒ 30 600

8

2.3

Berekening van Waardevermindering op 29 Februarie 2016	
Kosprys [ou]	$900\,000 - 50\,000 = 850\,000$ ✓
Opgeh. waardver.	$370\,000 + 3\,400 - 19\,400 = \underline{354\,000}$ ✓
	$\underline{496\,000}$ ✓ x 20% = 99 200 ☒
[Nuwe]	$100\,000$ ✓ x 20% x 6/12 = <u>10 000</u> ✓
	<u>109 200</u> ☒

7

2.4

Opgehoopte waardevermindering op Toerusting					
Feb 29	Bateverkope ✓	✓19 400	Mar 1	Saldo	370 000
	Saldo	463 200	Aug 31	Waardevermindering	✓3 400 Sien 2.2
			Feb 29	Waardevermindering ✓	✓109 200 Sien 2.3
		482 600		1 punt vir altwee inskrywings	482 600
			Mar 1	Saldo	✓463 200

6

Bateverkope					
Aug 31	Toerusting ✓	✓50 000	Aug 31	Opgehoopte waardeverm. op toerusting ✓	✓19 400
				Bank ✓	✓30 600
		50 000			50 000

6

2.5 Onvoltooide Vaste Bate Nota

	Grond en geboue	Voertuie	Toerusting
Kosprys	2 400 000	✓1 600 000	900 000
Opgehoopte waardevermindering		(960 000)	(370 000)
Drawaarde	2 400 000	640 000	✓530 000
Beweging			
Toevoegings		✓500 000	100 000
Verkope	✓ [700 000]		✓[30 600] Sien 2.2
Waardevermindering (240 000 + 18 750)		✓✓(258 750)	✓[112 600]
Drawaarde	1 700 000	✓ 881 250	✓486 800
Kosprys	1 700 000	✓2 100 000	950 000
Opgehoopte waardevermindering		✓✓1 218 750	✓[463 200] Sien 2.4

14

45

VRAAG 3

3.1	A	Bedryfs	✓
	B	Periodiek	✓
	C	Voorraad opname	✓
	D	Netto wins	✓
	E	Vermeerdering	✓

5

3.2.1	Berekening van Koste van verkope		
	Beginvoorraad	✓	394 290
	Aankope [2 127 870✓ + 63 000✓ – 4 200✓]	☑	2 186 670
	Vraggeld op aankope	✓	87 786
			2 668 746
	Eindvoorraad [313 254✓ – 18 400✓]	☑	[294 854]
		☑	2 373 892

10

3.2.2	Bereken die bruto wins		
	Verkope [3 038 580 + 20 980✓]	✓	3 059 560
	Koste van verkope	☑	2 373 892
	Bruto wins	☑	685 668

4

3.2.3	Bereken die omsetsnelheid van voorraad vir 2016		
	$\frac{2\,373\,892 \text{ ☑}}{[394\,290 + 294\,854 / \text{☑}] 2 \text{ ✓}}$	sien 3.2.1	
	344 572		
	= 6.9 keer☑		

4

3.2.4	Lewer kommentaar oor die verlaging in die winsopslag persentasie in verhouding met die omsetsnelheid van voorraad. Noem TWEE punte.		
	Enige 2 ✓✓ ✓✓		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Korting toegestaan gedurende uitverkopings ▪ Korting toegestaan aan kliënte wat in grootmaat koop ▪ Winsopslag is verkeerd bereken ▪ Swak beheer oor voorraad het gelei tot diefstal van voorraad 		

4

3.2.5	Noem TWEE ander metodes wat gebruik kan word om die wins van die onderneming te verhoog.		
	Enige 2 ✓✓ ✓✓		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Koop kontant teen 'n laer prys. ▪ Verhoog die winsopslag op kredietverkope. ▪ Koop in grootmaat om afslag te kry. ▪ Betaal krediteure vroegtydig om korting te ontvang. ▪ Effektiewe beheer oor uitgawes/verminder uitgawes 		

4

3.2.6	Noem TWEE metodes wat gebruik kan word om die omset van die onderneming te verhoog.
	Enige 2 ✓✓ ✓✓ <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bemarking ▪ Verkoop teen mededingende pryse. ▪ Verander produkte gereeld/kry nuwe produkte.

4

35

VRAAG 4

4.1	Hoekom is dit nodig om 'n kontantbegroting op te stel?
	Kontantbegroting is 'n finansiële plan van die verwagte ontvangste en betalings vir 'n spesifieke tydperk. ✓ Die projeksie voorkom kontantprobleme of 'n oortrokke bankrekening. ✓

2

4.2	Noem TWEE uitgawes behalwe vir waardevermindering wat nie deel sal uitmaak van die betalings in die kontantbegroting nie
	Enige 2 ✓✓ ✓✓ <ul style="list-style-type: none"> ▪ Korting toegestaan ▪ Verlies met die verkoop van 'n bate ▪ Vermeedering in die voorsiening van oninbare skulde

4

4.3	Debiteure-Invorderingskedule			
Maande	Kredietverkope	Januarie	Februarie	Maart
Nov	R72 000	17 280		
Des	R79 200	47 520	✓19 008	
Jan	R64 800	9 234	✓38 880	✓15 552
Feb	R61 200		✓8 721	✓36 720
Mar	R68 400			✓9 747
	☑ vir albei totale	74 034	66 609	62 019

7

4.4 Kontantbegroting op 31 Maart 2016	Januarie	Februarie	Maart
Kontantontvangste			
Kontantverkope	7 200	6 800	✓7 600
Invorderings van debiteure	☑74 034	☑66 609	☑62 019
Vaste deposito		✓50 000	
Verkoop van toerusting	✓10 400	✓7 500	7 500
Totale Ontvangste	91 634	130 909	77 119
Kontantbetalings			
Kontantaankope	7 200	6 800	✓7 600
Betaling aan krediteure	32 000	35 200	✓28 800
Terugbetaling van lening	2 000	2 000	✓2 000
Salarisse en Lone	✓17 920	✓19 712	✓19 712
Vaste-kontantuitgawes	4 480	4 480	✓4 480
Bemarking	1 440	✓1 360	✓1 520
Diverse uitgawes	7 000	✓7 900	✓8 295
Aankope van toerusting			✓21 000
Onttrekkings	20 000	✓20 000	✓40 000
Totale Betalings	92 040	97 452	133 407
Kontantsurplus / tekort	(406)	☑33 457	☑ (56 288)
Bank (Beginsaldo)	8 570	☑8 164	☑ 41 621
Bank (Eindsaldo)	8 164	☑41 621	☑14 667

VRAAG 5

5.1.1 Inkomstestaat vir die jaar geëinding 29 Februarie 2016	
Verkope [1 715 450✓ - 106 000✓ - 6 000✓]	✓1 603 450
Koste van verkope [1 093 000✓ - 4 000✓]	✓ [1 089 000]
Bruto wins	☒ 514 450
Ander bedryfsinkomstes	☒ 141 250
Huurinkomste [125 000✓ - 10 000✓]	☒ 115 000
Korting ontvang	✓2 700
Handelsvoorraadsurplus	✓3 250
Vermindering in die voorsiening van oninbare skulde	✓✓300
Kommissie-inkomste	✓20 000
Bruto bedryfsinkomste	☒ 655 700
Bedryfsuitgawes	☒ [515 610]
Salarisse [181 000✓ - 11 200✓ - 890✓ - 112✓]	☒ 168 798
Lone	✓124 320
Oninbare skulde [4 060✓ + 10 780✓]	☒ 14 840
Versekering [28 200✓ - 4 800✓]	☒ 23 400
Rekenmeestersfooie [46 000 + 2 000]	✓ 48 000
Verbruiksgoedere	✓✓23 120
Koring toegestaan	✓6 902
Diverse uitgawes	✓62 000
Waardevermindering	✓44 230
Bedryfswins	☒ 140 090
Rente-inkomste [2 100 ✓ + 6 340	☒ 8 440
Wins voor rente-uitgawe	148 530
Rente uitgawe	✓✓✓ [14 550]
Netto wins vir die jaar	☒ 133 980

5.1.2	Handels en ander debiteure	
	Debiteurekontrole [76 680 – 6 000✓ – 4 620✓ – 10 780✓]	✓55 280
	Voorsiening vir oninbare skulde	[3 900]
	Netto Handelsdebiteure	51 380
	Opgelope inkomste	✓20 000
	Vooruitbetaalde uitgawes	✓4 800
	Pensioenfonds	✓1 780
	WVF	✓224
		78 184

8

5.1.3	Balansstaat op 29 Februarie 2016	
	BATES	
	Nie-bedryfsbates	☑954 370
	Tasbare bates	898 030
	Finansiële bates	✓56 340
	Bedryfsbates	☑198 134
	Vorraad [51000 ✓ + 3250✓ + 280✓] + 4 000	☑58 530
	Handels- en ander debiteure	☑78 184
	Kontant en kontantekwivalente	✓✓61420
	Totale Bates	☑1 152 504

10

5.2.1	Bereken die Skuld-/Eenaarsbelangverhouding vir 2016 en verskaf 'n gepaste verduideliking vir jou antwoord.
	$600\ 000 : 900\ 000 \checkmark$ $0,67 : 1 \checkmark$ Lae risiko vlak $\checkmark$

3

5.2.2	Bereken die Vuurproefverhouding vir 2016.
	$125\ 000 \checkmark : 150\ 000 \checkmark$ $0,83 : 1 \boxtimes$

3

5.2.3	Bereken die tydperk se voorraad voorhande op 29 Februarie 2016.
	$(137\ 500)$ $(125\ 000 \checkmark + 150\ 000 \checkmark) / 2 \checkmark \times 365$ $650\ 000 \checkmark$ 77,2 Dae $\boxtimes$

5

5.2.4	Lewer kommentaar op die likiditeit van die onderneming. Gebruik DRIE relevante finansiële aanwysers in jou antwoord.
	Enige 2 Aanwyser $\checkmark \checkmark$ resultaat $\checkmark \checkmark$ tendens $\checkmark \checkmark$ <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vuurproefverhouding is 0,83 : 1 en die bedryfskapitaalverhouding is 1,67 : 1. Die onderneming sal nie hulle kortermyn skuld vereffen sonder om hulle handelsvoorraad te verkoop nie. ▪ Die omsetsnelheid van voorraad het verminder van 5,6 in 2015 tot 4,7 keer in 2016. Dit dui daarop dat die onderneming se aankoopbeleid nie effektief is nie. ▪ Die tydperk vir voorraad voorhande het vermeerder van 45 tot 77 dae. Die onderneming se voorraad hoop op, en die ondernemings se voorraad kan verouder raak.

6

80

VRAAG 6.1

Algemene Grootboek van Metal Vervaardigers							
6.1.1		Grondstowwe voorraad					
Mar	1	Saldo	✓129 440	Feb	29	Direkte grondstowwe koste✓	✓978 880
Feb	29	Krediteure kontrole✓	✓981 440			Saldo	✓132 000
			1 110 880				1 110 880
Mar	1	Saldo	132 000				

6

6.1.2		Goedere-in-bewerkingvoorraad					
Mar	1	Saldo	☑119 790	Feb	29	Klaarprodukte voorraad✓	☑1 832 000
Feb	29	Direkte grondstowwe koste✓	☑978 880			Saldo	✓93 640
		Direkte arbeidskoste✓	✓248 360				
		Fabriekbokoste✓	☑578 610				
			1 925 640				1 925 640
Mar	1	Saldo	✓93 640				

11

6.1.3		Klaarproduktevoorraad					
Mar	1	Saldo	✓36 000	Feb	29	Koste van verkope✓	✓1 800 000
Feb	29	Goedere-in-bewerking voorraad✓	☑1 832 000			Saldo	✓68 000
			1 868 000				1 868 000
Mar	1	Saldo	✓68 000				

7

6.1.4		Fabrieksboekoste					
Feb	29	Indirekte lone (84 200 + 2 400)	✓86 600	Feb	29	Goedere-in- bewerking voorraad	☑578 610
		Water-en-elektrisiteit 52 400 X 3 / 4	✓✓39 300				
		Huuruitgawe 180 800 X 140 / 200	✓✓126 560				
		Salarisse	✓228 000				
		Indirekte materiaal [3 740✓+51 260✓- 9460✓]	✓45 540				
		Diverse uitgawes	✓52 610				
			578 610				578 610

12

VRAAG 6.2

6.2.1	Bereken die totale direkte arbeidskoste
	$2\,000 \checkmark \times 13,60 \checkmark = 27\,200 \checkmark$

3

6.2.2	Bereken die fabrieksboekoste per eenheid.
	$16\,000 \checkmark / 2\,000 \checkmark = R8 \checkmark$

3

6.2.3	Bereken die gelykbreekpunt.
	Totale vaste koste / bydrae per eenheid [VP / eenheid - VK / eenheid] $26\,000 \checkmark / 24,20 \checkmark \checkmark [51,20 - 27,00] = 1\,074.38 \text{ eenhede} \checkmark$

4

6.2.4	Bespreek TWEE punte wat die bestuur moet oorweeg voor hulle van verskaffers verander.
	Enige 2 ✓✓ ✓✓ <ul style="list-style-type: none"> • Die kwaliteit van grondstowwe • Besikbaarheid van grondstowwe • Reputasie van die verskaffer

4

50

300